

**Volume II (2016)**

C. STEINBY, *Rome Versus Carthage: The War at Sea*. Barnsley 2014.  
Pen & Sword Books, 228 Sayfa (2 harita ve 10 resim ile).  
ISBN: 9781844159192

**Erkan KURUL**



*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz 'açık erişimli' bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımı, eleştiri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

*Libri*, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımı, eleştiri ve çeviriler derginin web sitesinde (www.libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume II: Ocak-Aralık 2016) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

**Atıf Düzeni** E. Kurul, *Rome Versus Carthage: The War at Sea*. Yazar: C. Steinby. *Libri* II (2016) 89-94.  
DOI: 10.20480/lbr.2016006

Geliş Tarihi: 11.03.2016 | Kabul Tarihi: 20.03.2016 | Online Yayın Tarihi: 24.03.2016

URL: <http://dx.doi.org/10.20480/lbr.2016006>

**Editörya** Phaselis Project  
[www.phaselis.org](http://www.phaselis.org)

**C. STEINBY, *Rome Versus Carthage: The War at Sea*. Barnsley 2014. Pen & Sword Books, 228 Sayfa (2 harita ve 10 resim ile). ISBN: 9781844159192**

Erkan KURUL\*

Fenikelilerin en önemli kolonilerinden biri olan Kartacalılar ile Romalılar arasında başlayan ve de düşmanlıkla devam eden rekabet ve diplomatik ilişkiler süreci Kartaca'nın MÖ 146 yılında Scipio Aemilianus Africanus (= Genç Scipio) komutasındaki Roma lejyonları tarafından yakılıp yıkılmasıyla (κατασκαφή) sona ermiştir. Belirtilen bu yıkılış tarihine kadar Kartaca ve Roma arasında süre gelen rekabet (MÖ VI. ve IV. yüzyıllar arası) ve düşmanlık (MÖ IV. ve II. yüzyıllar arası) süreçleri iki ulusu karada olduğu kadar denizlerde de karşı karşıya getirmiştir. Bu karşılaşmalarda anlaşmazlık sebebi olan en temel husus ise *Batı Akdeniz Hâkimiyeti* meselesi olmuştur. Söz konusu bu hâkimiyet mücadelelerinin yanında Kartacalılar ve Romalılar kimi zaman idari ve hukuki sistemleri, kimi zaman ticari kimlikleri-zenginlikleri ve kimi zaman ise sosyo-kültürel yaşamları ve toplumsal gelenekleri perspektifinde birbirleriyle mukayese edilerek köklü araştırmaların odağı haline gelmişlerdir. İnceleme altına alınan bu eser dönemin iki süper gücü arasında cereyan eden rekabet, savaş ve anlaşma süreçlerini denizler özelinde değerlendirmeyi ve aralarındaki diplomatik ilişkileri *thalassokratik* bir yaklaşım açısıyla gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır.

Christa Steinby tarafından 2014 yılında *Rome Versus Carthage: The War at Sea* (Roma Kartaca'ya Karşı: Denizde Savaş) başlığıyla yayınlanan çalışma altı temel başlık altında incelenmektedir. Bu doğrultuda, yazarın eserin hazırlanmasında emeği geçenlere şükranlarını sunduğu *Acknowledgements* (Teşekkür, VII) ve kitaba dâhil edilen görsellerin listelendiği *Illustrations and Maps* (Görseller ve Haritalar, VIII) kısımlarından sonra eserin birinci ana başlığını oluşturan *Introduction* (Giriş, 1-20) bölümüne geçiş yapılmaktadır. Bu bölüm dört alt başlıktan oluşmaktadır ve ilk alt başlık *Why Another Book About the Punic Wars?* (Kartaca Savaşları Hakkında Neden Başka Bir Kitap?, 1-3) olarak adlandırılmaktadır. Bu alt başlıkta yazar şimdiye kadar hakkında yüzlerce monografi, düzinelerce editörlü kitap, bini aşkın da makalenin kaleme alındığı Kartaca-Roma Savaşları gibi kapsamlı bir konuda yeni bir eser kaleme almasının altında yatan başlıca nedenleri ve amacını;

*"Bu kitap denizlerdeki donanmalara ve mücadeleye ve de donanmaların Kartaca savaşlarındaki işlevlerine odaklanmaktadır, ayrıca sıklıkla göz ardı edilmiş bir konu olan kara ve deniz savaşının birbirleri arasında nasıl bir etkileşimi olduğu hususunu açıklar."*

\* Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. erkankurul@akdeniz.edu.tr

şeklinde dile getirmektedir. Yazar kitabın kaleme alınış sebebini bu şekilde belirttikten sonra eserinde yararlandığı arkeolojik, epigrafik, filolojik ve nümismatik kaynaklar hakkında genel bilgi verdiği *Sources* (Kaynaklar, 3-7) alt başlığıyla birinci bölümü sürdürmektedir. Bölümün üçüncü alt başlığı *Warships and Warfare at Sea in the Hellenistic Period* (Hellenistik Dönem’de Savaş Gemileri ve Denizde Savaş, 7-13) olarak adlandırılmaktadır. Son alt başlık ise *The Phoenician and Greek Colonies in the West* (Batıdaki Fenike ve Hellen Kolonileri, 13-20) olarak isimlendirilmektedir. Söz konusu son iki alt başlıktan ilki Hellenistik Dönem boyunca savaş gemilerinin genel özelliklerini ve deniz savaşlarının niteliklerini mercek altına alırken ikincisiyle özellikle Büyük Kolonizasyon Dönemi (MÖ 750-550) sırasında Batı Akdeniz’de kümelenen Hellen ve Fenike kökenli koloni kentlerine ve de bu kentlerin mevcut durumlarına odaklanmaktadır.

İkinci bölüm, Birinci Kartaca Savaşı’na kadarki süreçte Kartaca ve Roma’nın Batı Akdeniz hâkimiyeti özelindeki statülerini analiz etmekte ve *Carthaginian and Roman Seafaring Before the First Punic War* (Birinci Kartaca Savaşı Öncesinde Kartaca ve Roma Denizciliği, 21-52) başlığını taşımaktadır. Bu bölüm de kendi içinde beş alt başlığa ayrılmaktadır. Alt başlıklardan ilki *Carthage Extends its Power in the Western Mediterranean* (Kartaca Batı Akdeniz’deki Gücünü Artırıyor, 21-24); Kartaca’nın Batı Akdeniz’deki en önemli *emporion*’larını bünyesinde barındıran Sardinya, Korsika ve Sicilya Adaları civarındaki denizcilik faaliyetlerine ve Etrüsk kökenli denizcilerle olan münasebetlerine odaklanmaktadır. İkinci alt başlık *The First Roman-Carthaginian Treaty in 509 BC.* (MÖ 509 Yılındaki İlk Roma-Kartaca Antlaşması, 24-27); Roma’nın Krallık Dönemi’nden Cumhuriyet Dönemi’ne geçiş yılı olan MÖ 509 yılında Kartaca ile imzaladığı dostluk anlaşmasını incelemektedir. Üçüncü alt başlık *The Realignment of Power in the Tyrrhenian Sea* (Tiren Denizi’nde Gücün Yeniden Düzenlenmesi, 27-34); ilerleyen yüzyıllarda Roma’yla birlikte Etrüsk, Sicilya ve Atina kökenli gemicilerin Tiren Denizi’nde giderek artan ticari denizcilik faaliyetlerini ve bu güçlerin birbirleri arasındaki ilişkileriyle yeniden şekillenen otorite dağılımını analiz etmektedir. Dördüncü alt başlık *The Romans Take the Italian Seaboard* (Romalılar İtalya Sahilini Kontrol Altına Alıyor, 34-40) MÖ IV. yüzyılda güç kazanan ve yeniden yapılandırılan Roma donanmasının İtalya Yarımadası sahillerinde hâkimiyet kurma sürecini konu almaktadır. Beşinci alt başlık *The Year 306 BC: An Important Year in International Politics* (MÖ 306: Uluslararası Politikada Önemli Bir Yıl, 40-43) olarak isimlendirilmektedir ve Kartaca ile Syrakusai tiranı Agathokles arasındaki mücadeleleri ve bu mücadeleler sonucunda MÖ 306 yılında imzalanan barış anlaşmasını inceleme altına almaktadır. İkinci bölümün altıncı ve son alt başlığı *The Pyrrhic War, 282-272 BC, and its Aftermath* (Pyrrhos Savaşları, MÖ 282-272, ve Sonuçları, 44-52) Kartaca ve Roma’nın birbirlerini destekledikleri ve toplamda on yıl süren Roma-Pyrrhos Savaşları’nı ele almaktadır.

Üçüncü bölüm, Roma ve Kartaca arasındaki mücadele sürecinin başlangıcı olan Birinci Kartaca Savaşı’nı inceleme altına almakta ve *The First Punic War, 264-241 BC: Arms Race at Sea* (Birinci Kartaca Savaşı, MÖ 264-241, Denizlerde Silahlanma Yarışı, 53-105) başlığını taşımaktadır. Bu bölüm kendi içinde 8 alt başlığa ayrılmaktadır. İlk alt başlık *The Outbreak of the War* (Savaşın Patlak Vermesi, 55-58) *Mamertines*’in (Savaş Tanrısı Mars’ın Askerleri) Sicilya’da Kartaca ve Roma birliklerini karşı karşıya getirmesi ve böylelikle savaşın alevlenmesi sürecini konu edinmektedir. İkinci alt başlık *The Romans Gain a Foothold in Sicily* (Romalılar Sicilya’ya Ayak Basıyor, 58-64) ise Sicilya hâkimiyeti özelinde, Romalıların Kartacılara karşı ilk galibiyetlerine odaklanmaktadır. Takip eden üçüncü alt başlık *Roman Shipbuilding* (Roma Gemi Yapımcılığı, 64-66) Romalıların gemicilik ve gemi inşası gibi konulardaki birincil tecrübelerini incelemektedir. Dör-

düncü alt başlık *Roman Success at Sea in 260-257 BC*. (MÖ 260-257 Yılları Arasında Roma'nın Denizdeki Başarısı, 66-74) MÖ 260 yılında Sicilya Adası açıklarında gerçekleşen ve Roma donanmasının Kartaca donanması karşısındaki zaferiyle sonuçlanan Mylae Deniz Savaşı ve bu savaşın ardından Roma'nın denizlerde üstünlük, Kartaca'nın ise güç kaybetme sürecini irdelemektedir. Beşinci alt başlık *The Roman Invasion of Africa, 256-255 BC*. (Roma'nın Afrika'yı İstilasını, MÖ 256-255, 74-82) MÖ 256 yılında Sicilya Adası'ndaki Eknomos Burnu açıklarında Roma-Kartaca donanmaları arasında gerçekleşen ve Roma'nın üstünlüğüyle sonuçlanan Eknomos Deniz Savaşı'nı ve bu savaşın ardından Roma'nın Kartaca hâkimiyetinde bulunan Afrika'nın kuzey sahillerini kontrol altına almak amacıyla sürdürdüğü mücadele sürecini analiz etmektedir.

Üçüncü bölümün altıncı alt başlığı *The War Continues in Sicily, 254-250 BC*. (Savaş Sicilya'da Sürüyor, MÖ 254-250, 82-87) Roma ve Kartaca donanma-orduları arasında Sicilya'da süren mücadeleler ve bu çarpışmaların en önemlilerinden biri olan MÖ 251 yılındaki Panormus Deniz Muharebesi üzerine bilgilendirmede bulunmaktadır. Bir sonraki ve yedinci alt başlık *The Roman Siege of Lilybaeum and Drepana: Contest for the Last Punic Corner in Sicily* (Roma'nın Lilybaeum ve Drepana Kuşatması: Sicilya'nın Son Kartaca Köşesi için Mücadele, 87-96) olarak isimlendirilmektedir. Bu alt başlık Roma'nın Kartaca'yı Sicilya Adası'ndan tamamen uzaklaştırmak amacıyla gerçekleştirdiği ve Kartaca'nın Sicilya'daki en önemli üsleri olan Lilybaeum ve Drepana kentlerinin kuşatmalarını konu edinmektedir. Buna ek olarak söz konusu kuşatmalarda Kartaca'nın galibiyetle sonuçlanan direnişini ve bölge üzerindeki hâkimiyetini baştan yapılandırma süreci aktarılmaktadır. Bölümün sekizinci ve son alt başlığı *Sicily Saved and Lost* (Kurtarılan ve Kaybedilen Sicilya, 96-105) ise Roma ile Kartaca'nın Sicilya üzerindeki son mücadelelerini anlatmaktadır. Bu kapsamda her iki taraf için de hayati öneme sahip olan Sicilya Adası üzerinde hâkimiyetin sağlanabilmesi amacıyla gerçekleştirilen kara ve deniz manevraları ve Roma'nın üstünlüğüyle sonuçlanan çarpışmaların genel sonuçları incelenmektedir.

Dördüncü bölüm *A Short Period of Peace: The Contest for Sea Power Continues* (Kısa Bir Barış Süreci: Deniz Hâkimiyeti Mücadelesi Devam Ediyor, 106-120) başlığını taşımaktadır. Bu bölüm genel olarak Birinci Kartaca Savaşı'ndan mağlup ayrılan Kartaca'nın yeniden güç kazanarak Roma için bir tehdit unsuru oluşturmasına ve bunun da İkinci Kartaca Savaşı'nı hazırlayan en önemli etmen olmasına değinmektedir. Bölümün dört alt başlığından birincisi *The Mercenaries' War* (Paralı Askerlerin Savaşı, 108-110) Birinci Kartaca Savaşı'nda güç kaybeden Kartaca'nın Roma'ya karşı mücadeleleri sırasında kendi ordusunda görevlendirdiği paralı askerlere ücretlerini ödeyememesi ve akabinde bu askerlerin Kartaca'ya karşı başlattıkları kuşatma ve saldırı hareketlerine odaklanmaktadır. *Rome Takes Sardinia and Corsica* (Roma Sardinia ve Korsika'yı Ele Geçiriyor, 110-113) bölümün ikinci alt başlığıdır. Bu alt başlık altında paralı askerlerin isyanı, ticari gerileme ve ekonomik buhran gibi sorunlarla mücadele eden Kartaca'nın Sardinia ve Korsika adalarını kaybetme süreci mercek altına alınmaktadır. Bölümün üçüncü alt başlığı *The Roman Campaign in Illyria* (Roma'nın Illyria Seferi, 113-114) ise Adriyatik Denizi sahilinde gücünü arttırmak ve ticarete önde bulunan Hellen polisleri ile daha yakın ticari bağlantılar kurmak isteyen Roma'nın bu amaçla MÖ 229 yılında gerçekleştirdiği seferi incelemektedir. Bölümün dördüncü ve son alt başlığı *Barcid Power in Spain* (İspanya'daki Barca Gücü, 114-120) Hamilcar Barca ve oğulları Hasdrubal ile Hannibal Barca'nın Kartaca'nın refah seviyesini arttırmaları ve ulusu askeri-politik açıdan güçlendirmelerinin yanı sıra bu gücün yayılım alanını İspanya Yarımadası'na kadar genişletmeleri süreçlerini konu edinmektedir.

Beşinci bölüm *The Second Punic War, 218-201 BC: Roles Reversed* (MÖ 218-201, İkinci Kar-

taca Savaşı, Değişen Roller, 121-163) başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında ikinci Kartaca Savaşı'nın arkasındaki tetikleyici faktörler, savaşın seyrine ilişkin genel hatlar ve savaşın sonuçları analiz edilmektedir. Söz konusu bölüm eserin en kapsamlı bölümü olma özelliğine sahip olmakla birlikte kendi içinde on bir alt başlığa ayrılmaktadır. İlk alt başlık *The Outbreak of the War* (Savaşın Patlak Vermesi, 122-124) MÖ 218 Mart'ında Roma'nın Kartaca'ya savaş ilan etmesinin altında yatan unsurları ve Hannibal'ın Alp Dağları üzerinden İtalya'ya yönlendirmeyi planladığı seferin hazırlıklarını donanma açısından incelemektedir. İkinci alt başlık *The Romans Land in Spain: The Battle of Ebro* (Romalılar İspanya'ya Ayak Basıyor: Ebro Savaşı, 124-128) MÖ 217 baharında günümüz İspanyası'nın en önemli nehirlerinden biri olan Ebro Nehri kıyılarında gerçekleşen ve Roma'nın İspanya sahillerini kontrol altına almasıyla neticelenen nehir savaşını neden-sonuçlarıyla mercek altına almaktadır. Üçüncü alt başlık *The Punic Fleet Targets Bases in Sicily and Sardinia: The Battle at Lilybaeum* (Kartaca Donanması Sicilya ve Sardinya'daki Üsleri Hedef Alıyor: Lilybaeum Savaşı, 128-130) Kartacalıların daha önceden kendi kontrollerinde bulunan ancak Birinci Kartaca Savaşı mağlubiyetiyle ellerinden çıkan Sicilya ve Sardinya adalarında yeniden hâkimiyet kurabilmek amacıyla verdikleri mücadeleye odaklanır. Bu kapsamda, savaşın başlangıç evresinde (MÖ 218/217) Sicilya'nın en batı ucundaki Lilybaeum kenti açıklarında Roma ve Kartaca donanmaları arasında vuku bulan mücadele de inceleme altına alınmaktadır.

Dördüncü alt başlık *Why did the Battle of Cannae Not End the War?* (Cannae Muharebesi Neden Savaş Sona Erdirdi, 131-134) ise, MÖ 216 yılındaki Cannae Savaşı'ndan ezici bir galibiyetle ayrılan Kartaca'nın savaşa nihai sonucunu verecek hamleyi yapmamasının altında bulunan unsurları sorgulamaktadır. Bu sorgulama sırasında söz konusu unsurlar Kartaca'nın deniz gücü özelinde de ele alınmaktadır. Beşinci alt başlık *Intensified Carthaginian Efforts at Sea After Cannae* (Cannae Savaşı Sonrasında Kartaca'nın Denizde Yoğunluk Kazanan Mücadeleleri, 134-136) Cannae Savaşı'nın ardından Kartacalıların Hannibal'e destek kuvvetler sevk edebilecekleri deniz rotaları oluşturabilmek amacıyla verdikleri mücadeleleri aktarmaktadır. Buna ek olarak Kartacalıların İtalya Yarımadası sahillerinde ve özellikle Sardinya Adası üzerinde yeniden şekillenen denizcilik politikası da incelenmektedir. Altıncı alt başlık *Hannibal's Treaty with Philip of Macedon in 215 BC* (MÖ 215 Yılında Hannibal'ın Makedonya Kralı Philippos ile Antlaşması, 136-138) yine Cannae Savaşı ardından Roma'nın aktif düşmanlarından biri olan Makedon kralı V. Philippos'un savaştan galip ayrılan Hannibal ile Roma'ya karşı ittifak oluşturmasının altında yatan nedenleri sıralamaktadır. Yedinci alt başlık *Syracuse Makes an Alliance with Carthage in 215 BC: The Roman Siege of Syracuse* (MÖ 215 Yılında Syrakusai Kartaca ile Müttefik Oluyor: Roma'nın Syrakusai Kuşatması, 138-145) ise MÖ 215 yılında taraf değiştirerek Kartaca ile ittifak kuran Sicilya Kralı Hieronymos'un bu ittifakı oluşturmasındaki nedenleri sorgulamaktadır. Akabinde Roma'nın MÖ 214-212 yılları arasındaki iki yıllık süreçte Syrakusai'yi kuşatması ve sonucunda kentin tekrar Roma hâkimiyeti altına girmesi süreci deniz mücadeleleri özelinde irdelenmektedir. Sekizinci alt başlık *The First Macedonian War, 211-205 BC* (MÖ 211-205 Yılları Arasındaki Birinci Makedonya Savaşı, 145-147) yazarın Roma'nın Doğu Akdeniz'deki ilerleyişinin ilk adımı olarak belirttiği Roma ve Makedonya Krallığı arasındaki ilk savaş konu almaktadır. Bu savaş ele alınırken Ege Denizi karasularındaki Kartaca-Makedonya ve Roma donanmalarının mücadelesine odaklanılmaktadır. Dokuzuncu alt başlık *Spain in 215-206 BC: The Romans Take New Carthage* (MÖ 215-206 Yılları Arasında İspanya: Romalılar Yeni Kartaca'yı Ele Geçiriyor, 147-150) Roma Donanması'nın Kartaca denetimindeki İber Yarımadası kıyılarında yürüttüğü operasyonlara ve akabinde MÖ 209 yılında *Carthago Nova* (Yeni Kartaca) kentini ele geçiriş sürecine odaklanmaktadır. Onuncu alt

başlık *The Islands and Italy, 210-207 BC: The Romans Defeat the Carthaginian Fleet* (MÖ 210-207 Yılları Arasında Adalar ve İtalya: Romalılar Kartaca Filosunu Yenilgiye Uğrattıyor, 151-155) ise İber Yarımadası kıyılarında kontrolü sağlayan Roma Donanması'nın güç kazanma sürecini incelemektedir. Bu doğrultuda, yeniden Sardinya Adası ve İtalya Yarımadası'nın batı karasularında kontrolü sağlayan Roma'nın Kartaca'nın üssü olan Afrika kıyılarına rahatlıkla yelken açabileceği altyapının sağlamış olduğuna vurgu yapılmaktadır. On birinci ve son alt başlıkta *The Roman Invasion of Africa, 204-201 BC* (MÖ 204-201 Yılları Arasında Romalılar Afrika'yı İstila Ediyor, 155-163) olarak isimlendirilmektedir ve burada Roma'nın Kartaca üzerinde hem karadan hem de denizden kurduğu ve savaşı neticelendirecek etkiye sahip olduğu düşünülen baskı incelenmektedir. Bu baskı sonucunda Kartacalıların İtalya Yarımadası'nda mücadelesini sürdüren Hannibal'i başkentleri Kartaca'yı savunması amacıyla geri çağırmaları, MÖ 202 yılındaki Zama Muharebesi sonrasında Kartaca Donanması'nın yakılarak yok edilmesi, kent ele geçirilmesi ve Roma'nın Batı Akdeniz karasularının hâkimi olması süreçleri hakkında da bilgilendirmelerde bulunmaktadır.

Altıncı bölüm *Rome and Carthage after the Second Punic War: The Last Fifty Years of the Punic State* (İkinci Kartaca Savaşı'ndan Sonra Roma ve Kartaca: Kartaca Devletinin Son Elli Yılı, 164-178) başlığına sahiptir ve üç alt başlıkta incelenmektedir. Burada genel olarak İkinci Kartaca Savaşı'ndan mağlubiyetle ayrılan Kartaca'nın yeniden güç kazanması ve Roma'nın bu duruma reaksiyon olarak bitirici hamle olarak gördüğü Kartaca kentinin yakılıp yıkılarak ilhak edilmesi (*Carthaginem esse delendam*) planını uygulamaya geçirmesi süreçlerine odaklanılmaktadır. Birinci alt başlık *Rome's Expansion* (Roma'nın Genişlemesi, 164-170) Zama Muharebesi'yle Kartaca tehdidini bir süreliğine ortadan kaldıran Roma'nın önce isyankâr Galya kavimlerini dize getirmesi ve ardından da İkinci Makedonya Savaşı'yla V. Philippos'un ve Magnesia Savaşı sonucunda III. Antiokhos'un donanmalarını dağıtarak Ege Denizi'nde hâkimiyeti sağlaması konusu ele alınmaktadır. Buna ek olarak Üçüncü Makedonya Savaşı sonrasında Kral Perseus'un yenilgiye uğratılarak Makedonya tehdidinin ortadan kaldırılması ile MÖ 146 yılında Korinthos'un yerle bir edilmesi süreçlerine değinilmektedir. İkinci alt başlık *Carthage Subordinate* (Bağlı Kartaca, 170-174) temel olarak, Kartaca'nın Roma tarafından (hala) bir tehdit unsuru olarak görülmesinin altında yatan başlıca nedenleri ve Üçüncü Kartaca Savaşı öncesinde Kartaca ile Roma arasındaki ilişkileri sorgulamaktadır. Diğer bir yandan İkinci Kartaca Savaşı'ndan mağlup ayrılan Kartaca'nın, Makedonlar ve Seleukoslara karşı yürüttüğü savaşlarında Roma'ya gerek erzak ve gıda gerekse de askeri teçhizat olarak sunduğu desteği inceler. Üçüncü alt başlık *The Roman Siege of Carthage: The Third Punic War, 149-146 BC* (Roma'nın Kartaca Kuşatması: MÖ 149-146, Üçüncü Kartaca Savaşı, 174-178) ise altıncı bölümün son başlığıdır. Burada yazar öncelikli olarak Üçüncü Kartaca Savaşı adlandırmasının yanlış bir adlandırma olduğunu vurgulayarak bu savaşın aslında bir kent kuşatmasından ibaret olduğunu ve bu yüzden söz konusu askeri faaliyetin *Kartaca Kuşatması* olarak belirtilmesi gerektiğini savunmaktadır. Akabinde, kent yerle bir edilmesi ve neredeyse tüm yurttaşlarının katledilmesi ya da köleleştirilmesiyle sonuçlanan Kartaca Kuşatması anlatılmaktadır.

Bu şekilde sonlandırılmış olan çalışmaya bölümler içerisinde geçen bazı denizcilik terimlerinin tanımlamasının yapıldığı *Glossary of Ancient Nautical Terms* (Antik Denizcilik Terimleri Sözlüğü, 179-180) başlıklı bir ekleme yapılmıştır. Kitap dâhilindeki dipnotlar ise bölümlere ayrılarak *Notes* (Notlar, 181-211) başlığıyla çalışmanın sonunda belirtilmiştir. Eserin *Bibliography* (Kaynakça, 212-218) kısmı konu hakkında çalışmalarını sürdüren araştırmacılara zengin bir araştırma külli-

yatı sunmaktadır. Kitabı sonlandıran *Index* (Dizin, 219-228) de çalışma kapsamında detaylı arama yapmayı mümkün kılmaktadır. Sonuç olarak, söz konusu ana başlıklar kapsamında inceleme altına alınan eser öncelikli olarak antikçağın iki süper gücü Roma ve Kartaca'nın Batı Akdeniz hâkimiyeti özelindeki deniz mücadelelerine odaklanıyor olması sebebiyle önem arz eden bir çalışma olma niteliğine sahiptir. Buna ek olarak, çalışmanın içerisinde donanmaların Kartaca ve Roma yönetim stratejilerindeki rolü detaylı bir biçimde irdelenirken her iki tarafın gemiciliğinin gelişim evreleri de sorgulanabilmektedir. Bu kapsamı özelinde inceleme altına alınan çalışma, MÖ IV. yüzyıldan MÖ 146 yılına kadar uzanan süreçte Roma ve Kartaca'nın denizlerdeki rekabetine ışık tutmakta ve bu doğrultuda uzun soluklu bilimsel araştırmalara kaynak sunmuş olan Roma-Kartaca mücadelelerine farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır. Diğer yandan, sırasıyla Kartaca, Rhodos, Korinthos, Makedonya ve Seleukos gibi döneminin baskın güçlerinin donanmalarını saf dışı bırakarak Doğu ve Batı Akdeniz'in tek hâkimi konumuna erişen Roma'nın denizlerdeki egemenliğinin kronolojik bir perspektif içinde okuyucunun bilgisine sunulması çalışmaya önem kazandıran diğer bir etmendir.